

Vergaderjaar 2017–2018

30 079

VMBO

Nr. 88

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BASIS- EN VOORTGEZET ONDERWIJS EN MEDIA

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 augustus 2018

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de laatste ontwikkelingen in Maastricht. Hiermee doe ik de toezegging gestand van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uit het debat over VMBO Maastricht d.d. 5 juli 2018 (Kamerstuk 30 079, nr. 86) om uw Kamer eind augustus een voortgangsrapportage te sturen.

Vandaag is het voor een groot deel van de eindexamenkandidaten van VMBO Maastricht een heugelijke dag. 243 leerlingen kregen vanmiddag te horen dat ze zijn geslaagd. Ik ben blij voor al deze leerlingen die na een periode van onzekerheid en hard leren voor de hersteltoetsen, nu hun diploma krijgen. De jongeren en hun ouders hebben geen gemakkelijke tijd achter de rug. Ik ben me er zeer van bewust dat de afgelopen zomer voor hen er helaas anders uit heeft gezien dan ze hadden verwacht.

In deze brief blik ik kort terug op wat zich de afgelopen tijd heeft afgespeeld op VMBO Maastricht, informeer ik u over de ontwikkelingen van de laatste weken en kijk ik vooruit naar de komende maanden.

Terugblik

Eind juni kwamen grote onregelmatigheden aan het licht bij VMBO Maastricht na een melding bij en onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie). Bij alle 353 eindexamenleerlingen ontbraken onderdelen van hun schoolexamens, de vraag was hoeveel. Om de leerlingen te verzekeren van een diploma van waarde, moesten zij de gemiste onderdelen inhalen.

Op mijn verzoek heeft het bestuur van de school een externe examencommissie ingesteld die – nadat de inspectie haar onderzoek op de school had afgerond – het gemaakte werk van de leerlingen naast het bijgestelde Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA, gebaseerd op de eindtermen)

heeft gelegd en per leerling heeft bepaald welke (delen van) vakken zij of hij nog moest inhalen.

Op basis van het oude PTA van de school zouden leerlingen tientallen toetsen moeten inhalen. Dit zou leiden tot een complexe en onwerkbare situatie. Om die reden – en om tegelijkertijd recht te doen aan het door de leerlingen gemaakte werk – heeft de externe examencommissie het oude PTA van de school vervangen door een bijgesteld PTA op basis van eindtermen. Eindtermen bevatten de kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor een succesvolle doorstroom naar het vervolgonderwijs en verzekeren dat de leerlingen een volwaardig vmbo-diploma halen. Praktisch gezien betekende het bijgestelde PTA dat leerlingen niet alle gemiste toetsen en onderdelen hoefden over te doen, maar dat ze met op maat gemaakte hersteltoetsen het noodzakelijke werk konden inhalen. Via een maatwerkeraanbod konden leerlingen modulaire of/en integrale hersteltoetsen maken en zo in één keer de gaten in hun schoolexamen per vak opvullen. Dit betekende voor enkele leerlingen dat zij geen of nauwelijks inhaalwerk hadden. Voor andere leerlingen was er helaas meer werk aan de winkel. Met deze maatwerkeraanpak hebben we gemeend recht te doen aan het gemaakte werk van elke leerling en de eindexamenkandidaten in staat te stellen een valide vmbo-diploma te halen, dat evenveel waard is als de vmbo-diploma's van leerlingen op alle andere scholen in Nederland.

CITO heeft hersteltoetsen per vak gemaakt. Hiermee kon een leerling de gemiste onderdelen voor een vak inhalen met één toets van maximaal 90 minuten. Via een door de school ingerichte zomerschool werden leerlingen voorbereid op de toetsen. Ongeveer 150 leerlingen hebben van de zomerschool gebruik gemaakt. In juli konden de leerlingen de hersteltoets voor maatschappijleer maken. Op 18 juli zijn de eerste 42 leerlingen geslaagd.

De mbo-instellingen in de regio hebben samen met VMBO Maastricht de handen ineengeslagen om de leerlingen van die zich hadden ingeschreven bij één van de opleidingen de kans te bieden om zonder diploma te starten op het mbo. De speciaal opgerichte Taskforce heeft de leerlingen geïnformeerd dat zij ook zonder vmbo-diploma alvast aan de slag kunnen op het mbo, zodat zij geen tijd verliezen. Voor de leerlingen die na aanvang van het studiejaar nog onderdelen op het vmbo moeten inhalen, geldt dat hiermee in hun rooster rekening wordt gehouden.

Omdat leerlingen zonder vmbo-diploma officieel geen recht hebben op een ov-jaarkaart (zij kunnen nog niet worden ingeschreven bij de mbo-opleiding), heeft OCW voor de leerlingen die een beroepsopleidende leerweg gaan volgen een reisvergoeding beschikbaar gesteld om naar de mbo-instelling te kunnen reizen.

Laatste ontwikkelingen

In de week van 13 augustus konden leerlingen gebruikmaken van de zomerschool om te leren voor de hersteltoetsen van augustus. De zomerschool werd bemenst door leraren die zich vrijwillig hebben gemeld om de jongeren te helpen. Ik ben hen zeer erkentelijk voor hun betrokkenheid en hun inzet. Zij hebben zich belangeloos tijdens hun vakantie ingezet voor deze leerlingen en dat verdient waardering.

Leerlingen konden vorige week voor alle vakken hersteltoetsen maken. Gisteren en vandaag heeft de externe examencommissie vaststellingsbijeenkomsten gehouden waarin formeel is vastgesteld of leerlingen zijn geslaagd. Vanmiddag (31 augustus) zijn 243 leerlingen gebeld met het

goede nieuws dat ze zijn geslaagd en dat ze vanmiddag hun diploma in ontvangst konden nemen.

Op donderdag 6 september en vrijdag 7 september wordt nog voor vier leerlingen het derde tijdvak georganiseerd. Deze leerlingen herkansen op die dag het centraal examen. Het gaat voornamelijk om leerlingen die voor het oorspronkelijke examen waren gezakt, maar met het herkansen van schoolexamens alsnog zicht hebben op een diploma via een herkansing van het centraal examen.

De overige leerlingen die (nog) niet zijn geslaagd, zijn in verschillende categorieën in te delen. Er zijn 20 leerlingen die helaas zijn gezakt op basis van hun resultaten voor het centraal examen en het eindexamenjaar opnieuw moeten doen. Een tweede groep kiest voor de vervolgopleiding waar geen diploma vereist is, bijvoorbeeld de entreeopleiding in het mbo of het volwassenonderwijs. Deze leerlingen hebben ervoor gekozen geen hersteltoetsen te doen en behalen dus geen diploma. Een derde groep – veruit de grootste groep – maakt gebruik van de herstelperiode eind oktober. Het gaat vooralsnog om vijftien leerlingen die hun hersteltoetsen bewust hebben gespreid over augustus en oktober en om vijftientig leerlingen die ervoor hebben gekozen om al hun hersteltoetsen pas in oktober te doen.

Overzicht van de 353 eindexamenkandidaten van VMBO Maastricht

Totaal aantal leerlingen	353
Gezakt op basis van centraal examen	20
Geslaagd op 18 juli	42
Hersteltoetsen maken in augustus en of oktober	291
Geslaagd op 31 augustus	243
Nog niet geslaagd ¹	48

¹ Deze 48 leerlingen vormen een diverse groep. Voorbeelden zijn leerlingen die in oktober hersteltoetsen of herkansingen gaan maken, het centraal examen gaan herkansen, of overstappen naar de entreeopleiding op het mbo of het volwassenonderwijs. Met al deze leerlingen gaat de school een persoonlijk gesprek aan over het vervolg van hun opleiding.

De school gaat met alle leerlingen die (nog) niet zijn geslaagd individueel in gesprek. Doel van dit gesprek is om te bezien wat er nodig is om alsnog een diploma te halen en te bespreken wat de toekomstplannen van de leerling zijn, zodat elke leerling goed terecht komt. De leerlingen die op basis van de herstelperiode in augustus nog niet zijn geslaagd, krijgen het aanbod toetsen te herkansen in de herstelperiode in oktober.

De herstelperiode in oktober vindt plaats van 22 tot en met 26 oktober. Dan kunnen leerlingen de toetsen herkansen en hebben zij alsnog de mogelijkheid hun vmbo-diploma te halen. Er wordt een «herfstschool» georganiseerd ter voorbereiding op die herkansingsperiode. Net voor de kerst is een laatste herstelperiode voorzien waarin leerlingen toetsen kunnen herkansen.

Vooruitblik

Voor de zomer zijn verschillende onderzoeken aangekondigd. Naar aanleiding van de onregelmatigheden bij VMBO Maastricht heeft de inspectie specifiek onderzoek gedaan naar de toetsing en afsluiting op deze school. Dit onderzoeksrapport wordt begin oktober openbaar gemaakt. De inspectie onderzoekt voorts de kwaliteit van de scholen van LVO en kijkt hierbij met name naar of het bestuur en de schoolleiding

voldoende zicht hebben op de kwaliteitsborging van het onderwijs. Hierbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de examenkwaliteit, onderwijstijd, het pedagogisch klimaat en de werking van de klachtenprocedure. De resultaten hiervan worden begin eind november/begin december gepubliceerd. Daarnaast verricht de inspectie onderzoek naar het bestuurlijk handelen van LVO. Dit onderzoek is naar verwachting eind november/begin december gereed.

De inspectie houdt verscherpt toezicht op VMBO Maastricht.

Zoals eerder gemeld, wordt het inspectieoptreden op verzoek van de inspectie onderzocht door de Auditdienst Rijk (ADR). De ADR rapporteert aan het einde van het jaar over het handelen van de inspectie bij VMBO Maastricht sinds de oprichting in 2015.

Tot slot is er het onderzoek van de VO-raad naar de kwaliteit van de schoolexaminering. De VO-raad heeft een externe commissie ingesteld, onder leiding van Geert ten Dam, hoogleraar onderwijskunde en voorzitter van het college van bestuur van de Universiteit van Amsterdam. De commissie heeft als opdracht om een geobjectiveerd en landelijk representatief beeld te geven van de huidige kwaliteitsborging van de schoolexaminering in het voortgezet onderwijs in de praktijk en daarop te reflecteren.

Het adviesrapport van de commissie verschijnt eind november en zal ingaan op risico's aan de systeemkant (procedures, beleid, voorschriften) en de gedragskant (naleving en handhaving). Waar nodig worden aanbevelingen voor verbetering gedaan.

Tot slot

De afgelopen zomer is voor de leerlingen van VMBO Maastricht en hun ouders een heftige periode geweest. Ze zijn gedupeerd door de situatie op hun school. Hun vertrouwen is ernstig geschaad. Dat kunnen we helaas niet goedmaken. We hebben met alle betrokkenen er alles aan gedaan om de leerlingen zo goed als mogelijk alsnog in staat te stellen hun diploma te halen. De inzet en betrokkenheid hierbij van velen is niet onopgemerkt gebleven.

Vandaag is er voor een groot deel van de eindexamenkandidaten een einde gekomen aan hun schooltijd op het VMBO Maastricht. De komende maanden staan in de eerste plaats in het teken van de voorbereiding van de leerlingen die nog niet zijn geslaagd op de herstelperiode in oktober. Daarnaast is het belangrijk om van deze situatie te leren. Ik zal uw Kamer informeren over de resultaten van de verschillende onderzoeken en de maatregelen die we nemen om het risico op dergelijke onregelmatigheden in het vervolg te minimaliseren.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob